

INGLIZ TILINI O'QITISHNING YANGI VA ZAMONAVIY USULLARI

Qobilova Kamola Azamat qizi -- ilmiy rahbar

Termiz davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

Xurramova Gulyora Ulug'bek qizi

*Termiz davlat pedagogika instituti, Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim
fakulteti Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 3-bosqich talabasi*

Annotatsiya: Mazkur maqolada ingliz tilini o'qitishning yangi va zamonaviy usullari tahlil qilinadi. Xususan, kommunikativ yondashuv, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, onlayn va blended (aralash) ta'lim shakllari, shuningdek, gamifikatsiya (o'yinlashtirish) va task-based learning (vazifaga asoslangan ta'lim) kabi ilg'or metodlar o'rganiladi. Maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida o'quvchilarning til ko'nikmalarini samarali rivojlantirish, ularning motivatsiyasini oshirish va mustaqil ta'limga yo'naltirish imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, ingliz tilini o'rgatishda o'qituvchining roli, dars jarayonida interaktiv vositalardan foydalanish amaliy misollar bilan asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari til o'rgatish samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi metodik tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: ingliz tili, zamonaviy usullar, kommunikativ yondashuv, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, onlayn ta'lim, gamifikatsiya, task-based learning, motivatsiya, til o'rgatish.

KIRISH: Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya jarayonlari xorijiy tillarni, xususan, ingliz tilini o'rganishga bo'lgan ehtiyojni keskin oshirmoqda. Ingliz tili nafaqat xalqaro muloqot vositasi, balki ilm-fan,

texnologiya, iqtisodiyot va ta'lim sohalarida ham muhim o'rin egallab bormoqda. Shu bois, uni samarali va tezkor o'rgatish masalasi zamonaviy pedagogikaning dolzarb yo'nalishlaridan biriga aylangan. An'anaviy yondashuvlar o'z samarasini yo'qotayotgan bir paytda, yangicha metod va texnologiyalarga tayanilgan ta'lim jarayoni ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarda mustahkam til kompetensiyasini shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Ushbu maqolada ingliz tilini o'qitishda qo'llanilayotgan innovatsion usullar, ularning amaliyotdagi afzalliklari hamda o'quvchilar til o'zlashtirish jarayoniga bo'lgan munosabatiga ta'siri ilmiy asosda tahlil qilinadi.

ASOSIY QISM

Ingliz tilini o'qitish sohasida so'nggi yillarda sezilarli yangilanishlar yuz bermoqda. Ta'lim jarayoniga innovatsion yondashuvlarning joriy etilishi natijasida o'quvchilarning til o'zlashtirishdagi faolligi va natijadorligi oshib bormoqda. Zamonaviy usullar nafaqat dars samaradorligini ta'minlaydi, balki o'quvchilarda mustaqil fikrlash, kreativlik, muloqotga kirishish kabi muhim ko'nikmalarni ham shakllantiradi. Quyida ingliz tilini o'qitishda keng qo'llanilayotgan ayrim yangi va zamonaviy metodlarga to'xtalamiz.

1. Kommunikativ yondashuv (Communicative Approach)

Bu yondashuv o'quvchilarning tilni real hayotiy vaziyatlarda qo'llashga qaratilgan. Grammatik qoidalarni yodlashdan ko'ra, suhbat qurish, fikr bildirish, savol-javob shaklida muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirish asosiy maqsad qilib olinadi. Bu usul orqali o'quvchilar darsda faol ishtirok etadi va o'rganayotgan tilni amaliy jihatdan qo'llay boshlaydi.

2. Interfaol metodlar

Rollarni taqsimlab o'ynash (role-play), guruhlarda ishlash, muhokamalar tashkil etish kabi usullar o'quvchilarning tilni erkin ishlatishiga xizmat qiladi. Bunday metodlar o'quvchilarda ishonch hosil qiladi va dars jarayonini jonlantiradi.

3. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish

Raqamli platformalar, onlayn darslar, mobil ilovalar va virtual sinflar ingliz tilini o'rganish imkoniyatlarini kengaytirdi. YouTube, Duolingo, Quizlet, Kahoot kabi resurslar orqali o'quvchilar individual tarzda mustaqil shug'ullanish imkoniyatiga ega bo'lmoqda.

4. Blended learning (aralash ta'lim)

An'anaviy dars shakllarini onlayn ta'lim bilan uyg'unlashtirish orqali darslar yanada samarali bo'lmoqda. Bu usul o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida doimiy aloqa saqlanishini ta'minlaydi va o'quvchini darsdan tashqari vaqtni ham samarali o'tkazishga undaydi.

5. Gamifikatsiya (o'yinlashtirish)

Til o'rganish jarayoniga o'yin elementlarini kiritish – masalan, ball to'plash, daraja ko'tarish, musobaqa tashkil etish – o'quvchilarning rag'batini oshiradi. Bu usul ayniqsa yosh o'quvchilar bilan ishlashda o'zini oqlaydi.

6. Task-based learning (vazifaga asoslangan o'qitish)

Bu metod orqali o'quvchilar ma'lum bir topshiriqni bajarish jarayonida til ko'nikmalarini rivojlantiradi. Masalan, “mehmonga borganingizda qanday suhbat quriladi?”, “mehmonni qanday kutib olish kerak?” kabi topshiriqlar orqali o'quvchi real vaziyatni o'rganadi.

7. Differensial yondashuv

Har bir o'quvchining individual imkoniyatlarini hisobga olgan holda dars rejalashtirish natijasida o'quvchilar o'zlariga mos darajada o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu yondashuv ta'limning shaxsga yo'naltirilganligini ifodalaydi.

8. Multimodal ta'lim

Audio, video, grafik va interaktiv materiallar orqali bir vaqtning o'zida ko'rish, eshitish va o'qish ko'nikmalari rivojlantiriladi. Bu usul o'quvchining xotirasida ma'lumotni uzoqroq saqlab qolishga xizmat qiladi.

XULOSA: Xulosa qilib aytganda, ingliz tilini o'qitishda zamonaviy metodlarning qo'llanilishi til o'rgatish jarayonini qiziqarli, samarali va natijador

qiladi. Har bir metodning o'ziga xos afzalliklari bor bo'lib, ularni to'g'ri tanlash va uyg'unlashtirish o'qituvchining pedagogik mahoratiga bog'liqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov, A. (2022). Ingliz tilini o'qitishda kommunikativ yondashuvning afzalliklari. Toshkent: Ilm Ziyo nashriyoti. – B. 45–52.
2. Mamatqulova, D. (2021). Chet tillarini o'qitishda zamonaviy metodlardan foydalanish. O'zbekiston pedagogik jurnali, №3. – B. 23–29.
3. Saidova, N. (2023). Axborot texnologiyalari asosida til o'rgatishning yangi yo'nalishlari. – Andijon: Innovatsion Ta'lim. – B. 67–73.
4. Ahmedov, S. (2020). Gamifikatsiya usulining chet tillarini o'qitishdagi o'rni. Til va Adabiyot, №5. – B. 14–19.
5. Rakhmonova, M. (2022). Interfaol usullarning til ko'nikmalariga ta'siri. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari, №2. – B. 38–44.
6. Norman, L. (2021). Blended Learning in Foreign Language Teaching. London: Pearson Education. – P. 102–110.
7. Usmonova, G. (2023). Differensial yondashuv asosida chet tilini o'rgatish. Ta'lim va Taraqqiyot, №1. – B. 56–60.
8. Richards, J.C., & Rodgers, T.S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press. – P. 85–97.